

ŞAİR GÖZÜKARA'NIN KALEMİNDEN 6 ŞUBAT 2023'TE YAŞANAN KAHRAMANMARAŞ DEPREMİ

ABOUT THE EARTHQUAKE IN KAHRAMANMARAŞ ON FEBRUARY 6, 2023
FROM POET GÖZÜKARA

Adnan BOYUNDURUK*

ÖZ: Âşıklık geleneği, Türk kültürünün yaşayan en önemli hazinelerinden biridir. Bu geleneğin temsilcileri yaşadıkları dönemde halkın acılarını, sevinçlerini, özlemlerini, estetik ve kültürel değerlerini eserleri aracılığıyla dile getirmiştir. Türk kültür coğrafyasının bir parçası olan Kahramanmaraş ili Elbistan ilçesinde tarih boyunca Abdurrahim Karakoç, Ahmet Çıtak, Dediçok gibi birçok şair ve âşık yetişmiştir. Günümüzde Elbistan ilçesinde yaşayan en önemli şairlerden biri Mehmet Gözükara'dır. Şair Gözükara, toplumun aksayan yanlarını, sevinç ve özlemlerini, acılarını eserleri aracılığıyla dile getirmektedir. 6 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş olan iki deprem yaşanmıştır. Türkiye'de on bir ili etkileyen bu depremde yüzbinlerce insan göç etmiş, on binlerce insan ölmüş ve çeşitli acılar yaşanmıştır. Elbistan ilçesi deprem felaketinden etkilenen merkezlerden biridir. Şair Gözükara, depremin oluşu sırasında Elbistan ilçesinde yaşadıklarını, depremden sonra yaşananları, deprem felaketinden dolayı yapılan göçleri ve göç sonucunda insanların acılarını, çaresizliklerini ve umut duygularını dile getirdiği eserler kaleme almıştır. Makalede Şair Mehmet Gözükara'nın hayatı, eserleri ve deprem felaketinden sonra kaleme aldığı şiirleriyle ilgili bilgiler kendisiyle yapılan görüşmede elde edilmiştir. Şair Mehmet Gözükara, irticalen şiir söyleyebilen ve halkın sorunlarını eserleri aracılığıyla dile getiren yaşayan sanatçı örneğidir.

Anahtar Kelimeler: Kahramanmaraş, gelenek, âşık, deprem

ABSTRACT: The tradition of minstrelsy is one of the most important living treasures of Turkish culture. During their life time, the representatives of this tradition expressed the pain, joy and longing, aesthetic and cultural values of the people through their works. Throughout history, many poets and minstrels such as Abdurrahim Karakoç, Ahmet Çıtak and Dediçok have been raised in the town of Elbistan in Kahramanmaraş, which is a part of the Turkish cultural geography. Today, Mehmet Gözükara is one of the most important poets living in the district of Elbistan. In his works, the poet Gözükara expresses the failing aspects of society, his joys, longings and sorrows through his works. On February 6, 2023, there were two earthquakes, the epicenter of which was Kahramanmaraş. Hundreds of thousands of people migrated, tens of thousands of people died and various sufferings were experienced in this earthquake, which affected eleven provinces in Turkey. One of the centers affected by the earthquake disaster is the district of Elbistan. Poet Gözükara has written works in which he expresses his experiences in the district of Elbistan during the earthquake, what happened after the earthquake, the migrations due to the earthquake disaster, and the pain, desperation and feelings of hope of people as a result of migration. In the article, information about the life, works and poems of the

* Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Programı Öğrencisi-
Gaziantep/adn_046@hotmail.com (Orcid: 0009-0000-6438-4304)

poet Mehmet Gözükara, which he wrote after the earthquake disaster, was obtained during the interview with him. Poet Mehmet Gözükara improvisational poetry constitutes an example of the living artist type who expressed the problems of the people through his works.

Key words: Kahramanmaraş, tradition, minstrel, earthquake

Giriş

Türk kültür hazinelerinden biri olan âşıklık geleneğinin temelleri ozan-baksı geleneğine dayanmaktadır. Ozan-baksı geleneği, Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan süreçte Türklerin yaşam biçiminde görülen ekonomik, dini, sosyal ve kültürel değişimden etkilenerek yerini âşıklık geleneğine bırakmıştır. Halk arasında büyük öneme sahip olan âşıklık geleneğinin temsilcilerine Altaylarda kam, Kırgızlarda baksı, Yakutlarda oyun, Tonguzlarda şaman ve Oğuzlarda ozan denilmiştir. Âşıkların prototipi olarak düşünülebilecek şamanlar, Tanrılara kurban sunmak, hastaları tedavi etmek, ölülerin ruhlarını semaya yollamak ve hatıralarını yaşatmak gibi çeşitli görevleri yerine getirmişlerdir (Köprülü, 2012: 71-72). İslamiyet'in kabulünden önce görülen ozan sanatçı tipinin sosyal hayattaki değişimlerine paralel şamanların musikişinaslık ve şairlik özelliklerinin âşıklara geçtiği düşünülmektedir (Köprülü, 2004: 40-43). Bu bağlamda âşıklar süreç içerisinde halkın sözcüsü konuma gelen sanatçı tipi rolünü üstlenmiştir. Ozan ve âşıkların misyonları ve tipleri hususunda Dursun Yıldırım (2000: 334-337) toplum hayatında iletişimi sağlayan Korkut Tipi Odaklar, Alp-Ozan Tipi Odaklar ve Gezginici Tipi Odaklar olmak üzere üç odak tipi olduğunu belirtir. Bu odaklar içinde Gezginici Tipi odakların işlevleri arasında doğru ve yerinde tespit yapmaları, elde edilen bilgi ve haberleri halka ulaşturmaları aynı zamanda sosyal eleştiri yapmalarına dikkat çeker.

Âşıklar; gözlemlerini, halkın duygu ve düşüncelerini, eleştirilerini dile getirerek topluma önderlik etmekte, onların sözcülüğünü yapmaktadır. Doğal afetler âşıkların şiirlerinde yer verdikleri başlıca toplumsal temalar arasındadır (Artun, 2011:14). 2020 yılında ortaya çıkan ve etkisi tüm dünyada görülen Covid 19 Koronavirüs hastalığı âşıkların şiirlerinde görülmüştür (Gürçayır Teke, 2020: 5-17). Bu anlamda deprem felaketinde yaşananları âşıklar ve şairlerin eserlerinde görmek mümkündür. Özdal, (2023:292-293) âşıkların, Kahramanmaraş depreminde yaşanan acıları anlattıkları ağıt-destan türündeki eserlerini Youtube platformunda paylaştıklarına dikkat çekmektedir. Diğer taraftan saz çalamayan/çalmayan kalem şairleri veya halk şairleri olarak bilinen sanatçılar toplumun acılarını, sevinçlerini, özlemlerini, estetik anlayışlarını eserleri aracılığıyla dile getirmektedir. Halk şiiri tarzında ürün veren sanatçıları dört gruba ayıran Doğan Kaya (2014: 83) halk şiiri tarzında ürün veren sanatçıları dört grup altında toplamış üçüncü grubu halk şairlerine ayırmıştır. Söz konusu sınıflandırmaya göre halk şairleri şiirlerini yazarak vücuda getiren okur-yazar olan veya olmayan sanatçılardır. Halkın sözcülüğünü yapan şairlerin eserleri arasında doğal afet temalı şiirler olduğu da bilinmektedir.

6 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş olan 7.7 ve 7.6 siddetinde iki deprem felaketi yaşanmıştır. Depremle ilgili haberler kitle iletişim araçları vasıtasıyla eş zamanlı olarak kısa sürede duyurulmuştur. On bir ili etkileyen deprem; yüz binlerce insanın göç etmesine, yaralanmasına, on binlerce insanın yaşamını yitirmesine ve çeşitli acılar yaşanmasına sebep olmuştur. Gündelik yaşamı tümüyle etkileyen deprem felaketi büyük korku ve panik havası oluşturmuştur. Başka bir açıdan ülkemizdeki belediyelerin, sivil toplum örgütlerinin ve gönüllülerin depremden etkilenen illere yardım etmesi, Türk milletinin en zor ve netameli dönemlerde yardımlaşma ve dayanışma ruhunun bir örneğini teşkil etmiştir. Türk Cumhuriyetlerinden ve farklı ülkelerden depremden etkilenen şehirlere çeşitli yardımlar ulaştırılarak yaralar sarılmaya çalışılmıştır.

Elbistan ilçesinde doğmuş olan Mehmet Gözükara, Kültür ve Turizm Bakanlığı “Kalem Halk Şairi” kimliğine sahiptir. Makalenin amacı, âşıklık geleneği üzerine oluşturulan literatürden hareketle kalem şairi olarak değerlendirilen Mehmet Gözükara’yı geleneğin sürekliliği çerçevesinde incelemektir. Makale Şair Gözükara’nın yazdığı Kahramanmaraş depremi temalı şiirleriyle sınırlandırılmıştır. Şair Mehmet Gözükara’nın hayatı ve 6 Şubat 2023 yaşanan Kahramanmaraş depremi temalı şiirleri ve kalem şairleriyle ilgili görüşleri 20 Temmuz 2023’te Elbistan ilçesinde gerçekleşen mülakat yöntemiyle elde edilmiştir.

1. Mehmet Gözükara’nın Hayatı

Türk kültür hazinelerinden biri olan âşıklık geleneği dinamik yapısını koruyarak çeşitli değişim dönüşüm geçirerek günümüze kadar ulaşmıştır. Türk kültür coğrafyası içinde yer alan Kahramanmaraş’ta tarihi boyunca birçok âşık ve şair yetişmiştir. Şair Mehmet Gözükara âşıklık geleneği içinde yetişen Elbistan yöresinde yaşayan halk şairidir.

Şair Gözükara, Elbistan ilçesi Eldelek köyünde 22.02.1963’te doğmuştur. Ancak nüfus kayıtlarında 02.02.1962 tarihinde doğduğu bilgisi yer almaktadır. 1974’te Küçük Yapalak İlkokulu’ndan mezun olan Şair Gözükara, orta okula Elbistan Mustafa Kemal Ortaokulu’nda devam etmiştir. Ancak ekonomik nedenlerden dolayı Adana Çukurova Ortaokulunda eğitimine devam etmiş, buradan 1977’de mezun olmuştur. 1981 yılında Kahramanmaraş Endüstri Meslek Lisesi makine bölümünden mezun olan Şair Gözükara, 19.02.1982’de Afşin-Elbistan Termik Santralinde çalışmaya başlar. Beyhan Hanımla evlenen şairin bu evlilikten Canan ve Hakan adında iki çocuğu olur. Daha sonra dört torunu olur. Askerliğini 1988 yılında Erzincan ve Kırklareli/Lüleburgaz’da tamamlar. Askerlik süresince şiir yazmaya devam eder. Komutanların isteği üzerine “Atatürk” konulu şiir yarışmasına katılarak ikincilik ödülünü alır.

26.10.1989 tarihinde Afşin-Elbistan Termik Santrallerinde iş hayatına devam eder ve 2015’te emekli olur. Şair bir ailenin mensubu olan Gözükara’nın ailesinde birçok şair yetişmiştir. Bu şairler arasında ninesi, annesi, akrabalarından Ali Gözükara ve Ali Kemal Gözükara bulunmaktadır.

Gözükara, şair olmasında Abdurrahim Karakoç, Bahaettin Karakoç ve Ali Akbaş gibi üç önemli mümtaz kişinin etkili olduğunu açıklar. Bu kişilerle yıllarca sohbetlerde bulunmuş ve onlardan feyiz almıştır. Özellikle Abdurrahim Karakoç'u kendine örnek almıştır. Abdurrahim Karakoç 1984'te emekli olup Ankara'ya taşındıktan sonra iletişim kesilmemiştir. Şairin 2009 yılında yayınladığı *Seyr-ü Sefer* kitabının takriz yazısını Abdurrahim Karakoç kaleme almıştır. Küçük yaşlardan itibaren şiir dinleyerek büyüyen Mehmet Gözükara, şairin görevlerinin şunlar olduğunu açıklar:

Sade dille Anadolu insanın çektiği sıkıntıları, bir istekte bulunurken yaşadığı mahcubiyeti, hayalini kurduğu mutluluğu, sevgisindeki masumiyeti, kızgınlığını ve Allah'a tevekkülünü dile getirmesidir". Şairin halktan ve gelenekten kopuk olmaması gerektiğini ve aksaklık gördüğünde yöneticilere eleştiri yapılmasını şairin görevleri arasında olduğunu açıklar. Gözükara'nın yayımlandığı birçok eseri bulunmaktadır. Bu eserler; *Söz Alev Aldı* (2002), *Söz Beledim Beşiğe* (2003), *Boyun Büktüm Güle Doğru* (2007), *Sevrü-Sefer* (2010), *Kılıçtan Keskin* (2012), *Çark-ı Devran* (2013), *Söz Açarı* (2014), *İki Yürek Bir Ses Oldu/Sazsız Atışma* (2017), *Seyyah Yazar/Gezerken Gördüklerim* (2020), *Altın Çıkını* (2020) ve *Gelenekten Geleceğe Anadolu İrfanı* (2022) şeklindedir (KK-1).

Gördüğü bir lüzum üzerine son yıllarda şiir yarışmalarına katılmayan Gözükara, daha önce birçok şiir yarışmasına katılarak çeşitli ödüller almıştır. Katıldığı yarışmalar ve aldığı ödüller şunlardır: 2003 yılında Necip Fazıl Kültür Vakfı tarafından düzenlenen şiir yarışmasında birincilik, 2005 yılında Afşin'de düzenlenen şiir yarışmasında birincilik, 2006 yılında Elbistan Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından düzenlenen Elbistan temalı şiir yarışmasında ikincilik, 2010 yılında Afşin Belediyesi'nin düzenlediği Eshab-ı Kehf temalı şiir yarışmasında üçüncülük ödülünü almıştır. Şair Gözükara, 2013 yılında Eskişehir'de düzenlenen Türk Dünyası Şiir Şölenine, Osmaniy'e'de düzenlenen Güneysu şiir şölenine, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nin düzenlediği Geleneksel 18. Dolunay Şiir Şölenine, Elbistan Esnaflar ve Bakkallar Odası mahalli Şairler ve Ozanlar Şölenine, Erciyes'ten Çanakkale'ye Şiir ve Türkü Şölenine katılmıştır. KSÜ Kahramanmaraş ve Yöresi Kültür Değerlerini Araştırma ve Uygulama Merkezi Başkanlığı tarafından plaket almıştır. Avrasya Yazarlar Birliği üyesi olan şairin "Elaziz Aziz" şiiri TRT ses sanatçısı Salih Turhan tarafından bestelenmiş daha sonra Harput-Elazığ ve Kültürüne Dair Bestelenen Yeni Türküler Kitap/ CD olarak 2015'te yayımlanmıştır. Harput Dedikleri Taştan Kale şiiri TRT ses sanatçısı Mehmet Üçer tarafından bestelenmiştir (KK-1).

Haber Elbistan gazetesinde 2003 yılında köşe yazarlığına başlayan şair, Yedi Sevin gazetesi (URL-1) Elbistan'ın Sesi (URL-2) gazetelerinde kültür ve sanat yazıları yayımlamıştır. Günümüzde Elbistan Kaynarca gazetesinin (URL-3) kültür sanat sayfasında haftalık yazıları yayımlanmaya devam etmektedir. Şair Gözükara çeşitli dergi ve makalelerde yer almıştır

(Atmaca ve Can, 2022; Atmaca, 2018; Özçelik ve Turan, 2020; Şen, 2023; Yakar, 2020).

2. Edebî Kişiliği

Âşıkların eserlerinde içinde yaşadığı toplumun dünya görüşünü, estetik algısını ve kültürel değerlerini görebilmek mümkündür. Bir âşığın üslup özelliğinin oluşmasında; yaşam öyküsü, düşünce dünyası, sanat ve kültür ortamı, içinde yaşadığı toplum, şiiri söylemeye neden olan duygu belirleyicidir. Sanatçıyla ürettiği eser arasındaki bağlantıda sanatçının hayat hikâyesi ve mizacının rolü büyüktür (Artun, 2012: 159; Günay, 2015: 40). Eserler oluşurken toplumda uyandırılmak istenilen duygu ve düşünceye uygun olan kelime seçimi ve kalıplaşmış eğilimler âşıkların anlatım tutumları ve edalarına göre meydana gelmektedir (Çobanoğlu, 2000: 91). Aynı konunun birçok şair tarafından işlendiğini açıklayan Nurullah Çetin (2017: 17-18) şairin konuyu içselleştirdikten sonra ürettiği eserde öznel dünyasını yansıttığını belirtir. Şair Gözükara, şiirlerini anlatmak istenilen kelimelerle inşa etmektedir. Şiirde kelime seçimine özen gösteren şair, ayak izin verdiği için şiiri uzatma yoluna gitmediğini açıklar. Anlatılmak istenilen duygu, düşünce veya fikrin şiirde ifade edildiğine inandığında şiirin tamamlandığını düşünür. Hece vezniyle şiir yazan Gözükara, şiirlerinde sade ve anlaşılır üslup tercih eden bir kalem şairidir. Şiirin üretilebilmesi için şairin gönlünde, yüreğinde yer etmiş bir derdin olması ve buna bağlı olarak mutlaka ilhamın gelmesi gerektiğine dikkat çeker. Okuyucunun veya dinleyicinin gönlüne seslenen ve heyecan uyandıran şiirlerin kalıcı olduğuna inanmaktadır. Şair Gözükara, halkın yaşadığı özelemleri, güncel sorunları, dilek ve şikâyetlerini eserleri aracılığıyla dile getirmektedir.

2.1. Deprem Temalı Şiirleri

Şair Gözükara, 6 Şubat 2023'te Elbistan ilçesinde deprem felaketini kendi evinde yaşamıştır. Tanık olduğu büyük depremler şairin duygu dünyasında geniş yer tutmuştur. Depremde yaşadıklarını, halkın beklentilerini, acılarını, şikâyetlerini, umutlarını, eleştirilerini ve yöneticilere ikazlarını dile getirdiği şiirler yazmıştır. Şiirlerin yazılış tarihine göre kronolojik sıralanmıştır. Yazdığı bu şiirler aşağıda verilmiştir:

Elbistan'da Çifte Deprem (6 Şubat 2023)

Altı Şubat günü kopan tufanda	Görülmemiş zelzeleyle sarsıldı
Tarifsiz acıyı tattı Elbistan	Her şey değişirken ölüm asıldı
Feryat figan göğşe çıktı o anda	Bana sorarsanız durum nasıldı
Gözyaşın Ceyhan'a kattı Elbistan	Her neyi var ise battı Elbistan

Şair Gözükara, 6 Şubat 2023 tarihinde olan depremi Hz. Nuh döneminde yaşanan Tufan'a benzeterek açıklamaya çalışmaktadır. Elbistan ilçesinde yaşayanların daha önce böyle bir acıya tanık olmadıklarına dikkat çekip akan gözyaşlarının Ceyhan Nehrine kaynak olduğuna, Nuh Tufanında olduğu gibi Elbistan'ın battığını dile getirmektedir.

Toprak dalgalandı, çöktü binalar
Nice babayiğit nice sunalar
Yavru kucağında cansız analar
Ölüm uykusuna yattı Elbistan

Derdi gamı üst üstüne yükledi
Ümidini uçucuna ekledi
Göçük başlarında yardım bekledi
Ecelin elinden tuttu Elbistan

Şair, depremin şiddetini denizin dalgalanmasına benzeterek açıklamıştır. Deprem felaketinden sonra ilçede ölenlerin fazla olduğu için derin bir sessizlik olduğunu dile getiren şair, bebeklerini korumak için annelerin kendilerini yavrularına siper ettiklerini bunlara tanık olanların dertlerine dert eklendiği, göçük altında kalanların çıkartılması için yardım beklediğini ifade etmektedir.

Yıkılan binada kalınca Çağrı
Sardı vücudumu tarifsiz ağrı
Yarasız olmazmış yiğidin bağı
Ciğerler yanarak tüttü Elbistan

Gözükara'm ağrılarım dinmiyor
Gözyaşlarım boşa akıp inmiyor
Yediğim içtiğim cana sinmiyor
Kaçtı ağız tadı gitti Elbistan

Gözükara'nın yeğeni Çağrı'nın göçük altında kalarak öldüğünü öğrendiğinde hissettiği acıyı ifade etmek için depremden sonra çıkan dumanların insanların ciğerlerinden çıktığını hayal ederek yaşanan acıyı tarif etmiştir. Bu felaketten sonra, ağlamanın gözyaşı dökmenin bir başka nedeni ise memleketin eski haline dönmesinin zor olduğu düşüncesidir.

Deprem Sonrası (8 Şubat 2023)

Deprem harap etti nice haneyi
Hatay, Maraş küle döndü Elbistan
Yapan usta çürük yapmış binayı
Bin bir türlü hile döndü Elbistan

Kaderi karalar murat alamaz
Yitiren yitiğin, arar bulamaz
Bundan daha fazla afet olamaz
Gözyaşımız göle döndü Elbistan

Şair Gözükara, Kahramanmaraş ve Hatay depremlerinde müteahhit hatalarından dolayı can ve mal kaybının yaşandığına ve kayıpların etkisiyle gözyaşlarının sele dönüştüğüne dikkat çeker.

Akan gözyaşını kimse silmedi
Vakti zamanında yardım gelmedi
Bunca ölen insan boşa ölmedi
Düşman basmış ele döndü Elbistan

Ümitler cüceydi, korkular dağdı
Yüreklere ateş, başa kar yağdı
İki bin yirmi üç müjdeli çağdı
Tepelenen güle döndü Elbistan

Elbistan'ın düşman işgaline uğraması halinde yaşayabileceklerini depremde yaşadığını, depremedelerin sahipsiz kaldığını ve yardımların zamanında ulaşamadığı için ölü sayısının arttığını dile getirilmektedir. 2023

yılının Cumhuriyetin kuruluşunun 100. yılı olması nedeniyle müjdeli haberlerin beklentisinin yerini korkuya bıraktığını belirtmiştir.

Artık yaralarım sargı tutmuyor	Hazana uğradı bahçesi bağı
Uyku firar etti gözüm tutmuyor	Tüm bunlara şahit kadim Şar Dağı
Ocaklar yanmıyor baca tütmüyor	Çelikten sağlamış ecelin ağı
Giden gelmez yola döndü Elbistan	Tarif olmaz hâle döndü Elbistan

Deprem sonrası halkın yaşadıklarına dikkat çeken şair, üzüntüden insanların uyuyamadıklarını, hayatını kaybedenlerden ve depremden sonra halkın şehri terk etmek zorunda kaldığı için Elbistan'ın yalnızlaştığını dile getirerek ve Elbistan halkının çektiği çileye Şar Dağını şahit göstermiştir.

Bunlar oldu gayri olacağa bak	Gözükara'm ne söylesin ne desin
Olanı görüyor Kadîr-i mutlak	Şimdi enkaz olmuş koca beldesin
Kul sormasa bile soracaktır Hakk	Göçüğün altından duyulmaz sesin
Çaresiz bir kula döndü Elbistan	Anlaşılmaz dile döndü Elbistan

Tüm bu sıkıntı ve dertlere sebep olanların adalet karşısında hesap vermese herhangi bir ceza almasa dahi Allah tarafından cezalandıracağından emin olduğunu, yaşananlar dile getirilemediğinden problemlerin çözümünün zor olacağını ifade etmiştir.

Deprem Muhakemesi (11 Şubat 2023)

İki deprem oldu şaşırдық kaldık	Sallanmaz denilen Konya sallandı
Ana yurdumuzdan göçtük sonunda	Irak, Lübnan, Mısır, Kenya sallandı
Dünya yalan imiş mesajı aldık	Kıtalar çarpıştı, dünya sallandı
Boyumuz kaç karış ölçtük sonunda	Feleğin çarkına düştük sonunda

Şair Gözükara, depremin değerlendirmesini yaptığı bu şiirinde deprem felaketinden sonra göç etmek zorunda kaldığı üzüntüsüne yer vermiştir. Türkiye'de ve dünyada depremin olmayacağı ilan edilen bölgelerde dahi depremlerin olmasını kıyamet senaryosuna benzeterek açıklamıştır. Şiirde insanın günlük yaşamda ölümün ne kadar uzak olduğunu düşünmesinin yanlışlığına dikkat çekilmiştir.

Gece Maraş çöktü, gündüz Elbistan	Halka karşı işlenilmiş ayıp var
Bağlantı kesildi eş ile dosttan	Bilinenden daha fazla kayıp var
Bunca cenazeyi almaz kabristan	İster çıkar ister topla sayıp var
Kabirleri toplu açtık sonunda	Yakasız gömleği biçtik sonunda

Şair Gözükara, depremin sonuçlarını başka bir açıdan değerlendirerek ölü sayılarının açıklanan rakamlardan daha fazla olduğunu belirtmiş ve bu kanaatinin oluşmasına yörede açılan toplu mezarları kanıt

göstermiştir. Verilen bilgilerin doğru olmaması halinde halka yapılmış büyük ayıp olduğunu ifade ederek yöneticilere seslenmektedir.

Hiçbir ay birinin yerini tutmaz
6 Şubat milat kimse unutmaz
Üşüyen yüreği güneş ısıtmaz
Gam-kasavet ile piştik sonunda

En ağır gerçektir yoktur şakası
Artçılar kesilmez gelmez arkası
Tespit edilmemiş böyle vakası
Kaynayan kazandan taştık sonunda

6 Şubat'ta yaşanan bu felaketin her yıl gözyaşı ve üzüntüyle hatırlanacağı, ölenlerin yakınlarının her yıl aynı acıyı yaşayacağını düşünmektedir. Büyük depremlerden sonra gerçekleşen artçı sarsıntıların vakanın büyüklüğünün işareti olduğunu açıklamıştır.

Evler-barklar başımıza yıkıldı
O an ciğerimin başı söküldü
Saçlar yolunarak ağıt yakıldı
Akibet dikili taştık sonunda
Kimi yemek verdi, kimisi yedi
Bir kısmı olanı hak ettik dedi
Toprak kalbur gibi bizieledi
Allah'ın hikmeti şaştık sonunda

Mehmet ecel gelmez vade dolmadan
Yaprak kımıldamaz izin olmadan
İnsan insan olmaz ibret almadan
Çetin imtihandan geçtik sonunda

Deprem bölgelerine ulaştırılan yardımlarla depremezelerin temel ihtiyaçlarını karşıladığını, insanların yaşanan depremleri hakkettikleri değerlendirilmesini ve insanların bu yaşananlardan kendilerine ders çıkarması gerektiği ikazını yapmıştır.

Deprem Neticesi (12 Şubat 2023)

Koca şehir bir dakkada kül oldu
Çöktü, ören oldu her yan Elbistan
Çok katlı binalar yere çakıldı
Böyle görülmemiş Tufan Elbistan

Doğanşehir ile göçtü Gölbaşı
Ölüme bulandı toprağı taşı
Kırpık suya doydu dinmez gözyaşı
Artık yeşil Afşin viran Elbistan

Elbistan'ın depremle dakikalar içinde yıkılması tufana benzetilmiştir. Doğanşehir ve Gölbaşı ilçelerinin Elbistan'la benzer kaderi yaşayarak bölgede acı ve gözyaşının hâkim olduğu açıklanmıştır.

Uykusunda yakalandı ataşa
Yardım edemedi gardaş gardaşa
Kar yerine ölüm yağdı Maraş'a
Kanar ılık ılık yaran Elbistan

El ele vererek yaptık hatayı
Yerle bir eylemiş deprem Hatay'ı
Ecel sahnelenen meydan Elbistan

Feleğin boşaldı kurduğu yayı

Düştük kıyametten farksız zamana
Şahit olunmamış böyle dumana

Yürek dayanmıyor Adıyaman'a
Çare bulsun ehl-i irfan Elbistan

Sabaha karşı olan depremde insanlar uyuduğu için daha çok can kaybı olduğuna, insanların kendi canını kurtarma telaşı içine girdiği için kimsenin bir başkasına yardım edememesinin çaresizliğine dikkat çekilmiştir. Hatay ve Adıyaman'da yaşananların sebepleri arasında insanların yapması gerekenlerin yerine getirmediği ve ihmal ettikleri için daha fazla can ve mal kaybı olduğu fikrine yer vermiştir.

Dağlar seda verdi şak şak bölündü
Faylar parçalandı kabuk delindi
İlçe-ilçe, il-il, köy-köy öldü
En çok ihmalliğe yanan Elbistan

Hüznüm dağdan yüce, içime sığmaz
Hüzün bulutundan mutluluk yağmaz
Günün paramparça güneşin doğmaz
Acılar yumağı harman Elbistan

Ruhum paramparça emelim kayıp
Uykum delik deşik hayalim kayıp
Üstte çatı altta temelim kayıp
Haktan istiyorum derman Elbistan

Depremın şiddetinden dağlardan sesler çıktığına, dağların bölündüğüne, depremden etkilenen illerden gelen haberlere ve Elbistan ilçesinin ihmal edilerek gerekli ilgiyi göremediğine üzülmektedir. Bu dert ve çile içinde mutlu olmayacağından Allah'tan dertlerine çare dilenmektedir.

Hırsımızı yaşlı dünya almadı
İmar affı, kaçak yapı kalmadı
Böyle deprem daha önce olmadı
Duygularım karman-çorman Elbistan

Gönlüm farklı değil inan Elbistan.
Gözükara'm döne döne yanıyor
Gözü ırmak oldu içi kanıyor
Ören yerlerine baykuş konuyor

Millet kaybederken varı-yoğunu
Ölene attılar suçun çoğunu
Vebalde kalmanın zor olduğunu
Bilmez mi biliyor merdan Elbistan

Çıkartılan imar aflarının daha çok acı yaşanmasına sebep olduğu, insanî değerlerimizi unutarak daha çok para kazanmak hırsının tehlikesi dile getirilmiştir. Depremın yol açtığı zararların karşılanması gerekliliğini ancak suçlu bulunmayıp ceza verilmediğine dertlenmektedir. Diğer taraftan gerçek kusurluların hayatta olduklarını belirten şair, bunlara Allah'ın ceza vereceğine inanmaktadır. Deprem bölgelerinde yaşayanların göç etmek zorunda kaldığını, terk edilmiş şehirde ölüm habercisi olan baykuşların yurdu olduğu üzüntüsü anlatılmıştır.

Deprem Ağıtı (14 Şubat 2023)

Dağılıp döküldü koca şehirler Acının, sancının, hüznün destanını
Yıkılan yerlere baktım ağladım Yazıp, okuyorsan ağrır her yanın
Gamdan dağlar gözyaşından nehirler Soğukta donarsan akmazmış kanın
Düştüm bir girdaba aktım ağladım Enkazın başına çöktüm ağladım

Ovalar çatladı dağlar çatladı Eşi benzeri yok keskin acımız
Tepeler düzlendi yerler patladı Yan yana gömüldü kardeş bacımız
İçimde acıyı bine katladı Neydi kusurumuz neydi suçumuz
İnsanlık adına korktum ağladım Kendimi sigaya çektim ağladım

Betonlar altında nice can kaldı 6 Şubat günü ayrıldık dosttan
Ne mabet ne hamam ne de han kaldı Kumlara gark oldu onca bedestan
Şimdi ne at kaldı ne meydan kaldı Feryat ü figana doydu Elbistan
Bu yüzden dişimi sıktım ağladım Gözümden kanlı yaş döktüm ağladım

On üç yirmi dördtü depremin anı Bozuldu Mehmet'im bahçeler bağlar
Yere zemmeyledi binlerce canı Analar, bacılar, gelinler ağlar
Göğe yükselirken tozu dumanı Çarnaçar kalınca geride sağlar
Güç-bela dışarı çıktım ağladım Oturdum bir ağıt yaktım ağladım

Şair Gözükara, 6 Şubattan 2023'ten sonra memleketinden ayrılmamanın hüznü, Elbistan'da yıkılan binalarda ölen insanların acısı ve onlara yakınlarının ağlamasından hissettiği acıyı, şehirde kaldırılmayı bekleyen enkaz yığınları içinde kalan hatıralara, bazı insanların evsiz, yetim veya öksüz kalmasına duyulan hüznü içinde duygularını dile getirmiştir.

Sonuç

Türk kültürünün yaşayan en önemli hazineleri arasında yer alan Âşıklık geleneği İslam öncesi dönemden günümüze kadar Türklerin coğrafi, dini, kültürel ve yaşam biçiminde görülen değişikliklerle dinamik yapısını koruyarak gelmiştir. Âşık, ozan, halk ozanı, halk şairi, kalem şairi gibi farklı isimlerle anılan âşıklık geleneğinin temsilcileri, üretim tarzlarıyla yaşadıkları dönemin ihtiyaçlarına cevap vermişlerdir. Türk kültür coğrafyasının bir bölümünü oluşturan Kahramanmaraş'ta geçmişten günümüze birçok şair ve âşık yetişmiştir. Makalede ele alınan Şair Mehmet Gözükara, Kahramanmaraş ili Elbistan ilçesinde yetişen önemli bir kalem şairidir. Abdurrahim Karakoç, Bahaettin Karakoç ve Ali Akbaş'ın meclislerinde bulunmuş olması yetişmesinde etkili olmuştur.

Şair bir ailenin mensubu olan Gözükara, birçok şiir yarışmasına katılarak çeşitli ödüller almış; birçok makaleye konu edinmiş ve kitaplar yayımlamıştır. Günümüzde yerel bir gazetede haftalık kültür ve sanat yazıları kaleme alan Şair Gözükara, halkın problemleri, beklentilerini, arzularını, dilek ve şikâyetlerini eserleri aracılığıyla dile getirmektedir. Gözükara, 6 Şubat 2023'te yaşanan deprem felaketinde gözlem bakış açısıyla halkın güncel sorunlarını, beklentilerini deprem temalı şiiriyle dile getirmiştir. Bu eserlerinde deprem gerçekleştiğinde Elbistan ilçesinde yaşadıklarını, depremden sonra halkın yaşadığı acıları ve çaresizliklerini, yapılan göçleri ve şikâyetnamelerini anlatarak halkın sözcülüğünü yapmaktadır. Şair Mehmet Gözükara, âşıklık geleneği bağlamında yaşayan bir sanatçı örneğidir.

KAYNAKÇA

Yazılı Kaynaklar

- Artun, E. (2011). *Âşık edebiyatı metin tahlilleri*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Artun, E. (2012). *Âşıklık geleneği ve âşık edebiyatı*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Atmaca, S. (2018). Kahramanmaraşlı kalem şairlerin atışma örnekleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 178-203.
- Atmaca, S.- Can, N. (2022). Karacaoğlan'dan günümüze Kahramanmaraş'ta âşıklık geleneğini. *Uluslararası Stratejik Boyut Dergisi*, 2 (2), 106-114.
- Çetin, N. (2017). *Şiir çözümleme yöntemleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Çobanoğlu, Ö. (2000). *Âşık tarzı kültür geleneği ve destan türü*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Gözükara, M. - Atmaca, T. (2014). *Söz açarı*. İstanbul: Berikan Yayınevi.
- Gözükara, M. - Özalp, İ. K. (2017). *İki yürek bir ses oldu sazsız atışma*. Ankara: Sage Yayıncılık
- Gözükara, M. (2002). *Söz alev aldı*. Elbistan: Elbistan Yayınları.
- Gözükara, M. (2003). *Söz beledim beşiğe*. Elbistan: Göçer Ofset.
- Gözükara, M. (2007). *Boyun büktüm güle doğru*. İzmir: Başsaray Matbaası.
- Gözükara, M. (2010). *Seyrü-sefer*. Ankara: Berikan Yayınevi.
- Gözükara, M. (2012). *Kılıçtan keskin*. İstanbul: Özgü Yayınları.
- Gözükara, M. (2013). *Çark-ı devran*. İstanbul: Özgü Yayınları.
- Gözükara, M. (2020). *Altın çıkını*. Ankara: Gülnar Yayınları.
- Gözükara, M. (2020). *Seyyah yazar gezerken gördüklerim*. Ankara: Gülnar Yayınları.
- Gözükara, M. (2022). *Gelenekten geleceğe Anadolu irfanı*. Ankara: Gülnar Yayınları.
- Günay, U. (2015). *Türkiye'de âşık tarzı şiir geleneği ve rüya motifi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Gürçayır Teke, S. (2020). Gerçek ozan kimdir diye sorarsan/çağına tanıklık eden kişidir: âşıkların toplumsal rolleri açısından koronavirüs konulu şiirleri. *Milli Folklor*, 16 (127), 5-17.
- Kaya, D. (2014). *Türk halk edebiyatı kavramları ve terimleri sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

- Köprülü, M. F. (2004). *Saz şairleri I-V*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Köprülü, M. F. (2012). *Edebiyat araştırmaları I*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Özçelik, B.- Turan, F. A. (2020). Elbistan Havzası yazılı kültür ortamında gazetelerde yer alan karşılaşma atışma-deyişme örnekleri. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları (DEA)*, 22, 367-400.
- Özdal, A. (2023). 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremi âğıt-destanlarının işlevsel analizi. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 11, 390-406.
- Şen, R. (2023). Şair-yazar Mehmet Gözükara ile edebiyat, hayat, şiir üzerine bir söyleşi. *Gergef Edebiyat Dergisi*, 13, 6-11.
- Yakar, S. (2020). *Kahramanmaraş'ta eser vererek yaşayan Günyüzü şairleri*. Kahramanmaraş: Oniki Şubat Belediyesi Yayınları.
- Yıldırım, D. (2000). Tarihi süreç içinde iletişim odakları, ağları ve işlevleri (XIII.- XX. yüzyıllar aralığı Türkiye). *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 10, 327-353.

Elektronik Kaynaklar

- URL-1: <https://afsinyedisevin.com/index.php/2021/12/16/arastirmaci-sair-mehmet-gozukara-sevinli-ibisali-amcayi-yazdi/> (Erişim: 20.07.2023).
- URL-2: <https://www.elbistaninsesi.com/yazar/mehmet-gozukara> (Erişim: 20.07.2023).
- URL-3: <https://www.elbistankaynarca.com/yazar/mehmet-gozukara> (Erişim: 20.07.2023).

Sözlü Kaynaklar:

- KK-1: Mehmet Gözükara, Elbistan 1962, Lise Mezunu, Emekli. (Görüşme: 20.07.2023).

"İyi Yayın Üzerine Kılavuzlar ve Yayın Etiği Komitesi'nin (COPE) Davranış Kuralları" çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir. / The following statements are included within the framework of "Guidelines on Good Publication and the Code of Conduct of the Publication Ethics Committee (COPE)":

Etik Kurul Belgesi/Ethics Committee Approval: Etik Kurul Onay Belgesi Gaziantep Üniversitesinden 19.06.2023 tarih ve 344338 sayılı resmi yazıyla alınmıştır./*Ethics Committee Approval Certificate was received from Gaziantep University with the official letter dated 19.06.2023 and numbered 344338.*

Çıkar Çatışması Beyanı/Declaration of Conflicting Interests: Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarın potansiyel bir çıkar çatışması yoktur. / *There is no potential conflict of interest for the author regarding the research, authorship or publication of this article.*